

ny zwierząt łownych, organizator rezerwatów zwierzyny drobnej w Mongolii, który stworzył warunki do utworzenia dwóch katedr. Pierwsza z nich to Katedra Ekologii i Hodowli Zwierząt Łownych, której kierownikiem jest prof. dr hab. Roman Dziedzic. Zajmuje się ona morfologią poroży jeleniowatych, funkcjonowaniem wybranych gatunków zwierząt dzikich w agrocenozach, łowiecką gospodarką bażantami oraz restytucją głuszców i ich hodowlą wolerową. Natomiast druga – to Katedra Hodowli Amatorskich i Zwierząt Dzikich, kierowana przez prof. dr hab. Leszka Drozda. Prowadzone są w niej badania dotyczące wpływu zmian zachodzących w biotopach makroregionu środkowo-wschodniej Polski na tle funkcjonowania populacji zwierząt dzikich oraz nad genetycznymi warunkowaniami niektórych cech u zwierząt amatorskich.

W opracowaniu tylko częściowo został omówiony wkład poszczególnych uczonych w rozwój nauk ogólnobiologicznych i nauk o zwierzętach. Nie oddaje ono z pewnością całości ich osiągnięć. Nie można też pominąć młodej kadry naukowej i pracowników technicznych, którzy wykonywali ciężką pracę doświadczalną i laboratoryjną, a których zasługi dla Wydziału są trudne do przecenienia. Za to należy im podziękować. Obecnie na Wydziale pracuje wielu wspaniałych i wybitnych profesorów oraz młodych pracowników naukowych, a także liczny personel techniczny, ale o nich za następne 50 lat będą pisać ich wychowankowie – „Byli z nami, uczyli nas i tworzyli historię Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt.

Czesława Lipecka

Profesor Władysław Zalewski doktorem *honoris causa* Akademii Rolniczej w Lublinie

Miniony okres rozwoju nauki polskiej zaowocował trwałymi osiągnięciami zarówno w zakresie dorobku naukowego, jak i organizacji placówek badawczych i dydaktycznych. Szczególnie doniosła była rola tych uczonych, którzy obok pracy badawczej zajmowali się kształceniem młodych kadr pracowników naukowych i wysoko kwalifikowanych absolwentów. Czołową pozycję w tej grupie zajmuje Profesor Władysław Zalewski, zaliczany do grona wybitnych zootechników polskich.

Profesor Władysław Zalewski urodził się 27 czerwca 1925 r. w Lubartowie. W okresie okupacji (w latach 1941-43) ukończył Szkołę Ogrodniczą w Kijanach. Następnie w latach 1944-1946 – Liceum Gospodarstwa Wiejskiego w Lublinie, a jesienią 1946 roku został przyjęty na Wydział Rolny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, uzyskując w 1951 r. dyplom magistra inżyniera rolnictwa.

Pracę naukową rozpoczął 15 kwietnia 1952 r. w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt, działającej w ramach Wydziału Rolnego UMCS. Osobowość naukowa Władysława Zalewskiego kształtowała się w szkole profesora Zdzisława Zabielskiego – twórcy świni puławskiej. Zgodnie z wolą mistrza pierwsze publikacje naukowe i swoją pracę doktorską, którą obronił w 1960 r., poświęcił tej rasie świń. Dalsze zainteresowania naukowe Profesora ukierunkowane były już na zagadnienia chowu, hodowli i użytkowania bydła. W 1965 roku habilitował się na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu na podstawie rozprawy pt. „Badania nad opasem i jakością rzeźną buhajków rasy polskiej czerwonej, nizinnej czarno-białej i krzyżówek tych ras przy różnej masie przedubojowej”. W 1974 roku otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1982 roku – profesora zwyczajnego.

Bogaty dorobek naukowy prof. zw. dr hab. Władysława Zalewskiego obejmuje 203 publikacje, w tym: 131 oryginalnych

prac twórczych, 30 artykułów, komunikatów i doniesień naukowych, 2 podręczniki akademickie, 4 skrypty, 1 patent i wiele artykułów popularno-naukowych. Podręcznik akademicki „Hodowla bydła”, którego był współautorem i redaktorem doznał dwóch wydań i przez wiele lat był jedyną pozycją książkową dostępną dla studentów. W początkowym okresie pracy działalność naukowa Profesora Zalewskiego koncentrowała się wokół problemów hodowli miejscowych ras świń i bydła. Opublikowane w latach sześćdziesiątych, w Rocznikach Nauk Rolniczych, prace: „Ocena wartości rzeźnej świń o cechach prymitywnych” oraz „Monografia polskiego bydła czerwonego na terenie województw lubelskiego i rzeszowskiego” można już zaliczyć do klasyki hodowli zwierząt. Mają one nie tylko dużą wartość historyczną, ale stanowią punkt odniesienia do współczesnych prac nad bioróżnorodnością i zachowaniem rodzimych genotypów. Znaczące są zasługi Profesora w zakresie doskonalenia użytkowości mięsnej krajowych populacji bydła i doskonalenia metod opasu – wykażał dużą przydatność młodego bydła ras krajowych do opasu intensywnego i ekstensywnego. Pod kierunkiem Profesora zostały opracowane na początku lat siedemdziesiątych teoretyczne i organizacyjne założenia opasu młodego bydła na trwałych użytkach zielonych oraz organizacji stad bydła mięsnego. Ten cykl badań został wyróżniony w 1976 r. nagrodą zespołową I stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obszerny rozdział dorobku Profesora stanowią oryginalne, ważne dla polskiej hodowli badania nad użytkowaniem i doskonaleniem bydła rasy czarno-białej. Był pionierem intensywnego doskonalenia cech mlecznych w tej populacji poprzez krzyżowanie z bydem holsztyńsko-fryzyjskim. Za cykl badań

związanych z doskonaleniem populacji bydła czarno-białego został wyróżniony w roku 1985 zespołową nagrodą I stopnia Ministra Edukacji Narodowej, a w roku 1987 zespołową nagrodą Sekretarza Naukowego PAN.

Powszechnie znana i szanowana jest życzliwość i przychylność prof. Zalewskiego dla studentów i młodych pracowników nauki. Posiada wielkie zasługi w zakresie promowania kilku pokoleń nowych kadr. Był promotorem sześciu przewodów doktorskich i jednego doktoratu *honoris causa*. Pod Jego kierunkiem wykonano 195 prac magisterskich. Profesor recenzował 57 prac doktorskich, 37 prac habilitacyjnych, wykonał 31 recenzji na tytuł profesora oraz 3 recenzje na członka PAN i doktora *honoris causa*. Otwartość, życzliwość, troska i pomoc uczyniły, że pod skrzydłami Profesora wyrosła lubelska szkoła naukowa hodowców bydła. Czworo z jego doktorantów uzyskało status samodzielnego pracownika, a troje posiada już tytuł naukowy profesora.

Wielce znaczące są osiągnięcia organizacyjne Profesora Zalewskiego – ma niepodważalny udział w rozwoju i ukształtowaniu obecnego profilu Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, jak i całej Uczelni. Jako kierownik Zakładu Hodowli Bydła (1966-1995), dyrektor Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej (1986-1992), prodziekan (1969-1972) i dziekan Wydziału Zootechnicznego (1972-1973), a w latach 1973-1981 prorektor ds. Nauki i Upowszechniania Postępu w Rolnictwie, dbał o zaplecze techniczne i dydaktyczne, rozwój kadry, usprawnienie systemów studiów, poprawę kondycji zakładów doświadczalnych i możliwości prowadzenia badań eksperymentalnych.

Zainteresowania i pasja prof. Zalewskiego zawarta jest również w jego wynikach sportowych i działalności na rzecz rozwoju sportu akademickiego. Profesor czynnie uprawiał

sport i odnosił w tej dziedzinie liczne sukcesy jako piłkarz i tenisista. W wieku dojrzałym doświadczenia te wykorzystywał jako działacz sportowy w klubie akademickim. Był Prezesem Zarządu AZS w Lublinie i członkiem Wojewódzkiej Komisji Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Obecnie pełni funkcję Prezesa Koła Seniorów AZS w Lublinie.

Za bardzo owocną działalność naukową i organizacyjną wyróżniony został godnością Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego i Akademickiego Związku Sportowego, czterema nagrodami ministerialnymi oraz odznaczony Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz 31 innymi odznaczeniami uczelni, miasta, regionu, organizacji rolniczych, studenckich i sportowych.

Z przedstawionych faktów wyłania się wielka osobowość człowieka, uczonego, nauczyciela i wychowawcy na miarę najwyższej godności akademickiej – doktora *honoris causa*. Uwzględniając ten fakt Rada Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, na posiedzeniu w dniu 21 listopada 2002 r., podjęła jednogłośnie uchwałę o wszczęciu postępowania o nadanie Profesorowi Władysławowi Zalewskiemu tytułu honorowego doktora *honoris causa*. Na recenzentów powołano prof. dr hab. dr *h.c.* Zygmunta Reklewskiego – dyrektora Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu i prof. zw. dr hab. Tadeusza Szulca z Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Na podstawie pozytywnych opinii i wniosku Rady Wydziału, Senat Akademii Rolniczej na posiedzeniu w dniu 6 marca 2003 r. postanowił jednogłośnie nadać najwyższą godność doktora *honoris causa* Akademii Rolniczej w Lublinie znakomitemu wychowankowi tej Uczelni – Profesorowi Władysławowi Zalewskiemu.

Skrót laudacji, ogłoszonej przez prof. Zygmunta Litwińczuka na uroczystej promocji 5 czerwca 2003 r.

Działalność naukowa Katedry Hodowli Bydła AR w Lublinie w latach 1970-2003 w zakresie doskonalenia bydła mlecznego

**Ryszard Stenzel, Zygmunt Litwińczuk,
Kazimierz Kamieniecki, Jerzy Gnyp**

AR w Lublinie

Katedra Hodowli Bydła obchodzi w roku bieżącym 50-lecie swojej działalności. W ramach Wydziału Zootechnicznego funkcjonowała początkowo jako Zakład Hodowli Bydła w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt (do roku 1970), następnie w Instytucie Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej, a po rozwiązaniu Instytutu w 1997 roku, jako Katedra Ho-

dowli Bydła w ramach Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt. Do roku 1995 Kierownikiem Zakładu, a później Katedry był prof. dr hab. *dr h.c.* Władysław Zalewski, a następnie – od roku 1995 do chwili obecnej – prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk.

Do roku 1970 w Zakładzie pracowały cztery osoby: docent, adiunkt, asystent i pracownik techniczny. W latach 1969-1972 stan liczbowy Zakładu istotnie się powiększył. Do pracy na stanowiska asystentów przyjęto dwie osoby, jedną jako stażystę oraz 2 osoby na stanowiska asystentów technicznych. W roku 1972 w Zakładzie przybył drugi samodzielny pracownik naukowy – docent oraz adiunkt. Do roku 1980 stopnie naukowe uzyskali: Władysław Zalewski – tytuł profesora nadzwyczajnego, jedna osoba – docenta, dwie – doktora. W kolejnym dziesięcioleciu (1980-1990) jeden pracownik uzyskał tytuł profesora zwyczajnego, dwóch – profesora nadzwyczajnego, jeden – docenta oraz czterech – doktora. W roku 1995 na emeryturę odeszli prof. prof. dr hab. Władysław Zalewski i Janusz Trautman.

Obecnie w Katedrze zatrudnionych jest ogółem 12 pracowników, w tym na stanowisku profesora zwyczajnego trzy osoby: profesorowie Zygmunt Litwińczuk, Ryszard Stenzel i Kazimierz Kamieniecki, na stanowisku prof. uczelnianego – dr hab. Jerzy Gnyp, adiunkta – Grzegorz Podolak, asystentów – Witold Chabuz i Piotr Stanek, asystentów technicznych – dr Anna Asarabowska i dr Elżbieta Jasińska oraz mgr Przemysław Jankowski i jako doktoranci – Krzysztof Ciastek, Monika Żelezik, Urszula Teter i Waldemar Teter.